

En studie av österbottniska skogsägare och deras investeringspreferenser

Metsä Osuuskunta vinstutdelningsmodellen – Metsä1
tilläggsandelar

Beata Indola

Examensarbete för skogsbruksingenjör (YH)-examen

Bioekonomi

Raseborg 2024

EXAMENSARBETE

Författare: Beata Indola

Utbildning och ort: Bioekonomi, Raseborg

Inriktning: Skogsbruksingenjör (YH)-examen

Handledare: Johnny Sved

Titel: En studie av österbottniska skogsägare och deras investeringspreferenser

Datum: 26.2.2024 Sidantal: 40

Bilagor: 1

Abstrakt

Syftet med studien är att undersöka Metsä Groups skogsägarmedlemmars profiler och deras ekonomiska preferenser vad gäller återinvestering av inkomster från virkesförsäljning. Eftersom arbetet beställts av Metsä Group var återinvestering i andelar i andelslaget av speciellt intresse.

Studien genomfördes med ett online frågeformulär som skickades i november 2023 till 1500 slumpmässigt utvalda medlemmar i Metsä Osuuskunta. 230 svar samlades in.

Svaren analyserades först individuellt och sedan genom chi-2 statistik.

Resultatet visar att skogsägarmedlemmarnas profiler är väldigt lika, traditionella skogsägare som bor på orten och sköter skogen delvis själva. En minoritet föredrog Metsä Group tilläggsandelar framom andra investeringsalternativ.

Skillnader i skogsägarprofilerna inverkade inte statistiskt signifikant på preferenserna.

Språk: svenska

Nyckelord: österbotten, skogsägare, investering

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Beata Indola

Koulutus ja paikkakunta: Biotalous, Raasepori

Suuntautumisvaihtoehto: Metsätalousinsinööri (AMK)

Ohjaaja(t): Johnny Sved

Nimike: Tutkimus pohjalaisista metsänomistajista ja heidän sijoitusmieltymyksistään

Päivämäärä: 26.2.2024

Sivumäärä: 40

Liitteet: 1

Tiivistelmä

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää Metsä Groupin metsänomistajajäsenten profiileja ja taloudellisia mieltymyksiä puunmyyntitulojen uudelleensijoittamisessa. Koska työ tilattiin Metsä Groupilta, erityisen kiinnostavaa oli uudelleensijoittaminen osuuskunnan lisäosuuksiin.

Tutkimus toteutettiin verkkokyselyllä, joka lähetettiin marraskuussa 2023 1500 satunnaisesti valitulle Metsä Osuuskunnan jäsenelle. Vastauksia kerättiin 230.

Vastaukset analysoitiin ensin yksitellen ja sitten chi-2-tilastojen avulla.

Tulokset osoittavat, että metsänomistajajäsenten profiilit ovat hyvin samankaltaisia, perinteisiä metsänomistajia, jotka asuvat alueella ja hoitavat metsää osittain itse. Vähemmistö piti Metsä Groupin lisäosakkeita parempana kuin muita sijoitusvaihtoehtoja.

Erot metsänomistajaprofiileissa eivät vaikuttaneet mieltymyksiin tilastollisesti merkitsevästi.

Kieli: Ruotsi

Avainsanat: pohjanmaa, metsänomistaja, sijoittaminen

BACHELOR'S THESIS

Author: Beata Indola

Degree Programme: Programme: Bioeconomy, Raasepori

Specialisation: Forestry engineer

Supervisor(s): Johnny Sved

Title: A study of Ostrobothnian forest owners and their investment preferences

Date: 26.2.2024

Number of pages: 40

Appendices: 1

Abstract

The purpose of the study is to examine the profiles of Metsä Group's forest owner members and their financial preferences in terms of reinvesting income from wood sales. As the work was commissioned by Metsä Group, reinvestment in shares in the cooperative was of particular interest.

The study was conducted with an online questionnaire sent in November 2023 to 1500 randomly selected members of Metsä Cooperative. 230 responses were collected.

The responses were first analyzed individually and then through chi-2 statistics.

The results show that the profiles of the forest owner members are very similar, traditional forest owners who live in the area and manage the forest partly themselves. A minority preferred Metsä Group's additional shares to other investment alternatives.

Differences in the forest owner profiles did not have a statistically significant impact on the preferences.

Language: Swedish

Key words: Ostrobothnia, forest owner, investment

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Skogsägarstruktur i Finland	2
1.1.1	Att äga skog ensam eller tillsammans med sin maka/make	2
1.1.2	Sammanlutning.....	2
1.1.3	Dödsbo.....	3
1.1.4	Samfällid skog.....	3
1.1.5	Skogsägande i form av bolag.....	3
1.1.6	Besittningsrätt.....	3
1.2	Skogen som investering och val av skogsbruksstrategi	4
1.2.1	Skogsbrukplanen.....	6
1.2.2	Skogsinkomster	6
1.2.3	Att investera pengar i andra medel än skog	6
2	Syfte	7
2.1	Metsä Group.....	8
2.1.1	Ägarmedlemskap i Metsäliitto Osuuskunta	8
2.2	Metsäliitto Osuuskuntas grundandelar och placeringsmöjligheter	9
2.2.1	Placeringsmöjligheter i Metsäliitto Osuuskunta före 1 januari 2022	9
2.2.2	Metsä1-tilläggsandelar, den nya vinstutdelningsmodellen.....	9
3	Metodik	10
3.1	Sampel.....	10
3.2	Frågeformulär	10
3.3	Statistiska analyser	13
4	Resultat	15
4.1	Statistik av de insamlade svaren	15
4.1.1	Analys av varje fråga separat.....	15
4.1.2	Analys av data med Chi-två-testet (χ^2)	15
4.1.3	Analys av frågor med flera alternativ.....	15
5	Diskussion	15
	Källförteckning	17

1 Inledning

De finska skogarna ägs närmast av enskilda privatpersoner och familjer. I södra och mellersta Finland äger enskilda personer cirka tre fjärdedelar av skogarna. De statsägda skogarna är i huvudsak belägna i norra och östra Finland (Jord- och skogsbruksministeriet, u.å.).

I Finland kan man äga skog på olika sätt. 45 % av skogsmarken ägs av familjen, 6 % av dödsbon och 10 % är i annan samägo. Aktiebolagen äger 9 % och de samfällda skogarna 2% av skogsmarken (Kiviniemi, M. 2015).

Skogen anses vara en långsiktig men lönsam investering som alltid växer. Skogsinvesteringens lönsamhet beror på flera faktorer, bland annat priset vid köpet, virkesmarknadens konjunktur och skogens tillväxt. De kommande inkomsterna från skogen långt bestäms redan vid till exempel köpet av skogsfastigheten det vill säga när investeringen görs. Till de olika sätt att investera i skog hör till exempel inköp av en skogsfastighet eller investering i aktier eller fonder i skogsindustrin.

Försäljningsinkomster från gagnvirke och energived från ekonomiskogen utgör i allmänhet huvuddelen av skogsinkomsterna. Andra skogsinkomster uppstår till exempel vid upprätthållande av naturens mångfald mot ersättning (METSÖ-finansiering), försäljning av specialprodukter från skogen som masurbjörk, julgranar. Skogsägarna kan ha en ekonomisk nytta av bär, svamp och vilt - också i form av utarrendering av jaktmark. (Tapio, 2023)

I denna studie undersöks hur skogsägare i Österbotten ställer sig till en ytterligare investeringsmöjlighet som Metsä Group erbjuder åt alla sina ägarmedlemmar i form av placeringar i Metsä1 -tilläggsandelar.

1.1 Skogsägarstruktur i Finland

Genom att välja rätt ägarform kan man skapa klara ramar för hur ansvaret fördelas mellan olika ägare eller inom slakten och också underlätta själva skötseln av skogen. Ägarformen inverkar på administrationen och beslutsfattandet inom skogsbruksföretaget. (Tapio, u.å)

En stor del av finländarna äger skog. Om vi ser på över två hektar stora skogsområden, har vi ca 632 000 skogsägare som tillsammans äger omkring 347 000 skogsbruksfastigheter. Privata skogsägare äger skog själv, tillsammans med sin make/maka, genom beskattningssammanslutningar eller dödsbon. Enligt Skatteförvaltningens statistik äger privata skogsägare ungefär 60 procent, dvs. 10,5 miljoner ha, av skogsmarken i Finland (Jord- och skogsbruksministeriet, u.å.).

1.1.1 Att äga skog ensam eller tillsammans med sin maka/make

Det finns flera alternativ när det gäller familjeäggande, det vill säga att skogen kan vara i endera makas eller makes namn eller så kan de äga den tillsammans. En make med ensam ägorätt har beslutanderätt när det gäller skogens skötsel, avverkningar, investeringar och till och med försäljningen av skogsfastigheten. Om skogen ägs tillsammans fattas också besluten tillsammans.

1.1.2 Sammanslutning

Om andra än makar äger skog gemensamt betecknas ägandet i beskattningen som en beskattningssammanslutning. Inom skogssektorn använder man ofta beteckningen sammanslutning med vilket man menar samma sak (handboken). I en skogssammanslutning äger två eller flera personer en eller flera fastigheter tillsammans. Sammanslutningsandelarna, alltså kvotdelarna, anges som bråktal. Skogsbrukets vinster och förluster fördelas mellan sammanslutningens delägare utgående från de här bråkdelen. Typiska exempel på sammanslutningar är föräldrar och barn eller en sammanslutning mellan syskon. Besluten i en sammanslutning måste fattas enhälligt. Cirka 18 % av Finlands privatägda skogsareal ägs av skogssammanslutningar. (Finlands skogscentral, u.å.)

1.1.3 Dödsbo

Ett dödsbo är en form av samägande. I allmänhet bildas en beskattningssammanslutning i samband med en bodelning så att den skogsfastighet som hör till dödsboet delas upp i lika många delar som det finns delägare. Om det till exempel är fyra barn som är delägare får varje barn en fjärdedel av skogsfastigheten, det vill säga får en viss andel av helheten inte något specifikt skogsområde. Enligt Skogscentralen cirka 9 % av den privatägda skogen i Finland ägs av dödsbon.

1.1.4 Samfällid skog

En samfällid skog är ett gemensamt skogsområde som hör till delägarfastigheterna. Antalet fastigheter som är med och hur stor andel av den samfällida skogen de äger kan variera. Delägarfastigheternas ägare bildar den samfällida skogens delägarlag, vars uppgift är att förvalta den samfällida skogens verksamhet. Familjeägda skogsfastigheter som är större än genomsnittliga har grundat samfällida skogar som ägs av släkten. Nya samfällida skogar har grundats av skogsinvestorer. Dessutom har nya samfällida skogar grundats i samband med ägoregleringar samt efter initiativ av skogsbolag, skogsvårdsföreningar och kommuner. Ungefär 6 % av Finlands privata skogsareal ägs i form av samfällida skogar. (Finlands skogscentral, u.å.)

1.1.5 Skogsägande i form av bolag

I Finland har det varit rätt ovanligt för privatpersoner att äga skog i form av bolag. Privatpersoners skogsägande i form av aktiebolag har de senaste åren ökat främst på grund av att större gårdsbruksenheter har bolagiserats. (Finlands skogscentral, u.å.)

1.1.6 Besittningsrätt

I samband med överföringen av skog kan äganderätten och besittningsrätten separeras så att ägandet av skogen överförs till den nya ägaren eller de nya ägarna, men besittningsrätten av skogen förblir hos överlåtaren eller överförs exempelvis till mellangenerationen. Besittningsrätten kan förbehållas på livstid eller för en viss tid. (Finlands skogscentral, u.å.)

1.2 Skogen som investering och val av skogsbruksstrategi

Stabil avkastning och låg risk sammanfattar investeringarna i skog. Investering kan ske direkt i skogsfastigheter eller via aktier och fonder i skogsföretag som på olika sätt exponeras mot skogsindustrin. Vid investering i skogsfastigheter sker detta allmänt med mycket lång investeringshorisont. (Sved & Koistinen, 2014)

Enligt Lövdal från Skogscentralen i Österbotten finns det två olika kategorier av skogsinvesterarare, den "vanliga", traditionella skogsägaren och den "professionella" skogsinvesteraren.

De traditionella skogsägarna bor på orten där skogen befinner sig och har ärvd skogen eller fick den som en gåva (direkt ägande eller dödsbo, sammanslutning). De är självverksamma till någon del och nöjer sig med relativt låg avkastningsprocent.

Den professionella skogsinvesteraren bor i städer eller på distans. De använder köptjänster som skogsbolagen erbjuder och vill ha avkastning på kapitalet. Skogsköpet sker ofta på fria marknaden.

För en skogsägare utger skogen en del av hans totala förmögenhet och ekonomi. Det kapital som är bundet i skogen kan frigöras genom att bland annat sälja virke. Virkesintäkter kan sedan återinvesteras i befintliga skogen genom att utföra skogsvårdsåtgärder eller via köp av ny skogsmark eller andra placeringar.

Skogsägarna profilerar sig beroende på vad de strävar efter med sin skogsegendom. Inom skogsbruket finns det olika ekonomiska strategier som; maximering av nettonuvärdet, maximering av kapitalavkastningsgraden, jämnt kassaflöde eller kapitaltillväxt.

Maximering av nettonuvärdet är en naturlig strategi för all ekonomisk verksamhet. Inom skogsbruket innebär den här strategin att man strävar till att hitta sådana åtgärdskedjor och investeringar som ger ett möjligast högt nettonuvärde för det framtida kassaflödet, utgående från skogsägarens avkastningskrav. Nettonuvärdet beskriver skillnaden mellan de intäkter och kostnader som verksamheten ger upphov till i framtiden, då värdena diskonteras till nuvärdet. Genom att följa den här strategin blir skogsägarens tillgångar och konsumtionsmöjligheter allra störst. Då man uppskattar vilka kassaflöden som kan komma att uppstå vid olika slags beståndsbehandling, bör man komma ihåg att beakta hela

skogsegendomen. Om flera bestånd blir behandlade på samma sätt minskar kostnaderna ofta. När det gäller bedömning av framtida intäkter och kostnader finns det alltid ett osäkerhetsmoment. (Sved & Koistinen, 2014)

Skogsbruket är mycket kapitalintensivt, vilket gör att det är befogat att se till att avkastningsnivån för kapitalet är hög. En följd av att man maximerar kapitalavkastningsgraden är att varje beståndsfigur behandlas så att den ger en maximal avkastning på det bundna kapitalet. Grundtanken i den här strategin är att skogsägaren ser skogen som vilken tillgång som helst och strävar till att placera sitt kapital i sådana investeringsobjekt som ger den bästa avkastningen. Det spelar knappast någon roll för den egna totalekonomin om skogsägaren får pengar genom virkesförsäljning, genom att sälja aktier eller genom att lyfta pengar från ett sparkonto. (Sved & Koistinen, 2014)

Inom skogsbruket har man av tradition ansett att ett möjligast jämnt kassaflöde är ett viktigt mål. Det här har bland annat visat sig i hur skogsbruksplanerna har gjorts upp: man har jämfört utvecklingsklassfördelningen på den aktuella fastigheten med den s.k. normalskogens utvecklingsklassfördelning. Utvecklingsklassfördelningen i en normalskog möjliggör en jämn avverkningstakt. Det har varit naturligt att eftersträva ett jämnt kassaflöde, särskilt hos större skogsägare och stora samfällda skogar. (Sved & Koistinen, 2014)

En traditionell strategi inom skogsbruket är att utöka det kapital som är bundet i skogen. Motiveringen till det här är ofta att förmögenheten bevaras väl om den är bunden i trädbeståndet, eller att man vill bygga upp en virkesreserv som nästa generation kan utnyttja. Ett resultat av den här strategin är att alltmer kapital binds i skogen, vilket leder till att den relativa avkastningen minskar. Därför kan den här strategin inte rekommenderas i sådana fall där syftet med skogsinnehavet i första hand är att maximera det ekonomiska resultatet. Dessutom leder strategin till en större risk för skogsskador och till att trädbeståndets värde sjunker, särskilt om gallringsbestånden blir övertäta på grund av eftersatt gallring eller om det är fråga om äldre bestånd där det förekommer rotröta. (Sved & Koistinen, 2014)

1.2.1 Skogsbrukplanen

Det är viktigt att en skogsbruksplanerare känner till vilken strategi skogsägaren har. Skogsbruksplanens syfte är att verkställa den valda strategin. Skogsvårdsexperten föreslår åtgärder som så långt som möjligt stöder förverkligandet av den valda strategin. (Tapio, 2023)

1.2.2 Skogsinkomster

Skogsinkomster är kapitalinkomst. Till skogsbrukets kapitalinkomster räknas inkomster av virkesförsäljning samt försäkrings- och skadeersättningar. Till inkomster av virkesförsäljning hör till exempel skogslikvider som betalas av skogsbolag och inkomst från försäljning av brännved. Som kapitalinkomst inom skogsbruket räknas också olika ersättningar som Kemera/Metka -stöd, ersättningar för älgskador, samt ersättningar för skador som förorsakats av virkesdrivningen. Andra övriga skogsinkomster kan uppstå genom till exempel julgranförsäljning, försäljning av skogsbär, svampar, björksav, tickor eller hyresinkomster av jaktmark eller arrende för vindkraft.

1.2.3 Att investera pengar i andra medel än skog

Skillnaden mellan att spara och placera pengar handlar både om risknivå och förväntad avkastning. Däremot används orden ofta i liknande sammanhang, exempelvis "spara i fonder" och "placera i fonder". Spara pengar innebär låg risk och ofta fast förväntad avkastning, exempelvis pengar på banken (bankkonto). Att placera pengar är att göra en investering som innebär högre risk men även chans till högre avkastning. Den stora fördelen med att placera pengar (investera) i stället för att spara dem är avkastningen. Behövs pengarna inom ett eller ett par år är sparkonto ett bra alternativ eftersom det minimerar risken. Men är det ett längre sparande är det bättre att placera pengar.

Att investera pengar innebär att investeringar sker i exempelvis aktier, fastigheter, optioner, obligationer eller fonder – med målet att få hög avkastning i förhållande till risk. Vad man bör investera i beror främst på intresse, tidsperspektiv och riskbenägenhet. Det går inte att säga att det ena placeringsalternativet är bättre än den andra – utan att se på personens ekonomiska situation. (Andersson, u.å.)

Börsaktier

En aktie är en ägarandel i ett företag. Att investera i aktier innebär därmed att investera i ett specifikt aktiebolag som är noterade på en börs.

Aktiefonder

En fond består av en "korg" av olika värdepapper. En aktiefond består därmed av aktier i ett flertal olika företag medan innehavet i en räntefond består av flera olika räntebärande papper. Genom att köpa en andel i en fond ägs därmed en mindre del av det totala värdet av fondens innehav. Att investera i fonder innebär därmed betydligt bredare riskspridning än att investera i enskilda aktier.

Räntefonder

En räntefond placerar i räntebärande värdepapper, exempelvis obligationer och statsskuldväxlar. (Nordea u.å.)

Fastigheter/Bostadsfastigheter

För privatpersoner är investering i fastigheter via aktier i fastighetsbolag det vanligaste alternativet. Det mera tidskrävande sättet att investera i fastigheter är att köpa och förvalta dem själv. (Andersson, u.å.)

2 Syfte

Syftet med detta examensarbete är att undersöka hur skogsägare använder pengarna från försäljning av virke och speciellt hur de ställer sig till att placera i Metsä Groups Metsä1-tilläggsandelar. Använder de intäkterna av virkeshandeln för vardagliga behov, betalar av skulden i samband med köp av skogsmark eller annan typ av lån. Syftet är också att utreda hurudana medlemmarna är och hur de olika medlemsprofilerna inverkar på till vilken grad de vill placera i Metsä Osuuskunta tilläggsandelar.

Metsäliitto Osuuskunta har för sina ägarmedlemmar som aktivt bedriver virkeshandel med Metsä Forest utvecklat en möjlighet att frivilligt placera intäkterna från försäljningen av virke i bolagets tilläggsandelar.

År 2021 har bolaget omarbetat en ny modell för vinstutdelning som blev i kraft från och med 1 januari 2022. Målet med den nya modellen är att som tidigare betala den högsta avkastningen på andelslagets grundandelar, medan tilläggsandelarna omvandlas så, att avsikten är att ägarmedlemmar som säljer mycket virke ska kunna få en större nytta än tidigare (Metsä Group, 2021).

I detta examensarbete analyseras hur Metsäliitto Osuuskuntamedlemmar i Vasa distrikt placerar sin likviditet i huvudsak, deras inställning och behovet av att investera i tilläggsandelar. Och samtidigt undersöka om ägarna är ordentligt informerade om möjligheten till denna typ av investering.

2.1 Metsä Group

Metsä Group är en skogsindustrikoncern vars moderbolag är Metsäliitto Osuuskunta, som ägs gemensamt av cirka 100 000 ägarmedlemmar i hela landet.

2.1.1 Ägarmedlemskap i Metsäliitto Osuuskunta

En skogsägare kan bli ägarmedlem i Metsäliitto Osuuskunta när den äger minst tre hektar skogsmark i Finland och ansluter sig som medlem. Vid anslutningen tecknar den nya medlemmen Metsä-ägarmedlem grundandelar, vilka berättigar till andelsränta som eventuellt betalas ut årligen. Till exempel för 2021 var räntan på grundandelar 6,0 %. Som ägarmedlem i Metsä är skogsägaren berättigad till medlemstjänster och förmåner, såsom placeringsprodukter för virkeshandel. (Metsä Group, 2022)

Det finns tre medlemsförmåner, medlemstypsformer inom Metsäliitto Osuuskunta: en vanlig medlem, en kund med avtal om medlemsförmåner och en kund med avtal om skötsel av skogsegendomen. (Metsä Group, 2022) De ägarmedlemmar som regelbundet säljer virke får tilläggsfördelar genom att teckna avtal om medlemsförmåner eller avtal om skötsel av skogsegendomen. (Metsä Group 2022) Genom att teckna avtal om medlemsförmåner eller om skötsel av skogsegendomen får ägarmedlemmar högre bonus. (Metsä Group 2022)

2.2 Metsäliitto Osuuskuntas grundandelar och placeringsmöjligheter

I samband med att bli ägarmedlem i Metsäliitto Osuuskunta gör en skogsägare automatiskt placering i Metsäliitto Osuuskunta grundandelar enligt bolagets stadgar. Placerings storlek beror av storleken på skogsfastigheten och dess geografiska läge i Finland. Grundandelar betraktats som engångsplacering i bolaget.

2.2.1 Placeringsmöjligheter i Metsäliitto Osuuskunta före 1 januari 2022

Som ägarmedlem i Metsäliitto Osuuskunta kunde skogsägare få bonus utöver virkespriset. Införtjänad bonus kunde skogsägaren lyfta i pengar eller placera i A- eller B-tilläggsandelar. Placeringar i A- eller B-tilläggsandelar är fortfarande möjligt, men det går inte längre att placera nya medel i dem. Medlemmar kan ändra A-tilläggsandelar till Metsä1-tilläggsandelar som blev den nya vinstutdelningsmodellen i Metsäliitto Osuuskunta.

2.2.2 Metsä1-tilläggsandelar, den nya vinstutdelningsmodellen

Utöver placeringen i grundandelar kan skogsägarmedlemmar placera i tilläggsandelar.

Från och med 1 januari 2022 kan skogsägarmedlemmarna placera intäkter av virkeshandeln och andelsräntor i Metsäliitto Osuuskuntas nya Metsä1-tilläggsandelar. De nya Metsä1-tilläggsandelarna ersätter A-tilläggsandelarna som objekt för nya placeringar.

Målsättningen är att räntan för Metsä1-tilläggsandelar ska vara högst av alla tilläggsandelsslag. Metsä1-tilläggsandelarna är giltiga i 10 år, varefter de konverteras till Metsä2-tilläggsandelar med lägre ränta, om deras giltighetstid inte har förlängts med nya virkesaffärer. (Metsä Group 2022)

Den nya vinstutdelningsmodellen belönar de ägarmedlemmar som aktivt bedriver virkeshandel med Metsä Group. Målet är att betala den högsta avkastningen på andelslagets grundandelar så som tidigare, men tilläggsandelar omvandlas så, att avsikten är att de som säljer mycket virke ska kunna få en större nytta än tidigare. (Metsä Group 2022)

3 Metodik

Alla marknadsundersökningar utgår ifrån att man samlar in, tolkar, analyserar och presenterar data. Data kan indelas i kvantitativa och kvalitativa data. Dessutom delas data in i primära och sekundära data utgående från när den samlats in. Kvantitativa data består främst av siffror, detta är data man behandlar genom att använda statistiska metoder. Kvalitativa data består däremot av ord och bilder vilka man försöker tolka och förstå (Christen, Andersson, Carlsson & Haglund, L, s 66).

Denna undersökning är begränsad till skogsägarna som har sina skogsmarker i Österbotten och som är eller har varit medlemmar i Metsäliitto Osuuskunta. I min undersökning samlade jag in kvalitativa data med hjälp av ett frågeformulär (bilaga 1) som utformats för att täcka de mest centrala frågorna som min uppdragsgivare, Metsä Groups Vasa distrikt, ville få svar på.

3.1 Sampel

Frågeformuläret till Metsäliitto Osuuskuntas skogsägarmedlemmar skickades ut mellan 10 och 15 november 2023 till 1 500 slumpmässigt lottade e-postadresser.

Av de skogsägare som valdes ut filterades bort de skogsägare som inte uppgett e-postadress eller som hade gett marknadsföringsförbud per e-post. Alla anställda på Metsä Group med en metsagroup.com e-postadress filterades också bort. Likväl filterades alla e-postadressdubletter samt e-postadresser ägda av kommuner, städer och församlingar. Skogsägare som har Ab eller Oy i namnet har också tagits bort samt de som bor i ett annat land än Finland. De som har finska som språk har även filterats bort. Eftersom undersökningen är svenskspråkig skickades frågeformulären till skogsägare som har angett svenska som modersmål eller/och som kontaktspråk.

3.2 Frågeformulär

Frågeformuläret till skogsägarna (bilaga 1) var gjort med hjälp av verktyget Microsoft Forms. Undersökningen gjordes online och länken till frågeformuläret skickades ut mellan 10 och 15 november 2023. Frågeformuläret innehåller 26 frågor. Skogsägarna hade tid att besvara frågorna till den 30 november 2023.

Online frågeformuläret besvarades av 230 respondenter.

Avsnitt 1 av frågeformuläret innehöll frågan om skogsägare tillåter att data som samlas in hanteras enligt Metsä Group dataskyddsbeskrivning. Endast ett positivt svar på fråga nummer 1 gjorde att skogsägarna kunde fortsätta besvara frågorna 2–26 i avsnitt 2.

1. Bekanta Er med dataskyddsbeskrivningen:

<https://www.metsagroup.com/globalassets/metsa-group/documents/policies/privacy-statement-metsa-forest-sv-6-2022.pdf> *

- Ja, jag godkänner att data som samlas in hanteras enligt Dataskyddsbeskrivningen
- Nej, jag godkänner inte

Av de 230 svarande gick 224 med på att fylla i frågeformuläret.

- Ja, jag godkänner att data som s... 224
- Nej, jag godkänner inte 6

Frågeformulärets avsnitt 2 innehåller bakgrundsfrågor gällande skogsägartyp, storleken av skogen, frågor om skogsägarens mål med skogen (vård och användning av skogen), skogsägarnas kännedom till placeringsmöjligheterna, deras inställning och preferenser av dem.

De allmänna frågorna (fråga 2, 3, 4, 5, 8, 13 och 14) undersöker skogsägarens skogs storlek och läge, hur länge har man ägt skogen och om man äger den ensamt eller tillsammans med andra, om Metsä Groups medlemskap och om man har sålt virke under de senaste 4 år. Alla allmänna frågorna var obligatoriska.

2. Hur många hektar skogsmarker äger Ni?

3. Skogsägartyp

4. Hur länge har Ni ägt skog?
5. Bor Ni i kommunen där den största delen av Er skog finns?
8. Vilket påstående reflekterar Er bäst som skogsägare (traditionell skogsägare eller professionell skogsägare)?
13. Är Ni medlem i Metsä Group?
14. Hur många kubikmeter virke har Ni sålt till Metsä Group under de senaste 4 åren?

Nästa del av frågorna (fråga 6, 7, 9, 10, 11, 12 och 26) rörde särskilt vård och användning av skogen. Frågorna 9, 10 och 26 var inte obligatoriska, alla andra var obligatoriska frågor.

6. Har Ni en aktuell skogsbruksplan?
7. Idkar Ni skogsbruket enligt skogsbruksplanen?
9. Vad strävar Ni som skogsägare till med er skog? (Ni kan välja flera alternativ)
10. Rangordna Er användning av skogen i viktighetsordning
11. Sköter Ni skogen själv? (Ni kan välja flera alternativ)
12. Om Ni sköter skogen själv, vilka jobb utför Ni? (Ni kan välja flera alternativ)
26. Är Ni beredd att ge avkall på virkesintäkter för att främja andra alternativ (till exempel ökning av kolbindning)

Frågorna 16–19 undersöker skogsägarnas kännedom till placeringsmöjligheterna i Metsä-tilläggsandelar. Fråga 16 var obligatorisk.

16. Känner Ni till Metsä Groups placeringsalternativ i tilläggsandelar? (Ni kan välja flera alternativ)
17. Texten om Metsä1-tilläggsandelar på Metsäverkko / hemsida är lättbegriplig
18. Har Ni placerat i Metsä Groups tilläggsandelar före januari 2022? (Ni kan välja flera alternativ)
19. Tänker ni placera i Metsä1-tilläggsandelar?

Frågorna 15 och 20–25 undersöker skogsägarnas inställning och preferenser av olika placeringsmöjligheter. Fråga nummer 15 var obligatorisk.

15. Hur använder Ni skogslikviden? (Ni kan välja flera alternativ)

20. Jag tror att det är mera lönsamt att placera virkeslikviden i Metsä1-tilläggsandelar än att återplacera i min befintliga skog
21. Jag tror att det är mera lönsamt att placera i Metsä1-tilläggsandelar än att köpa mera skogsmark
22. Jag tror att det är mera lönsamt att placera i Metsä1-tilläggsandelar än att spara på bankkonto
23. Använder Ni skogslikvid till återbetalning av skogslån eller annan typ av lån
24. Är Metsä1-tilläggsandelarna ett attraktivt alternativ som en investering?
25. Anser Ni att något av nedanstående alternativ är attraktivare än Metsä1-tilläggsandelar? (Ni kan välja flera alternativ)

3.3 Statistiska analyser

Data som samlades in analyserades med tre olika metoder beroende på hur frågorna kunde besvaras. De olika frågetyperna var frågor som kunde besvaras endast med ett svar (typ 1) eller sådana som kunde besvaras med flera alternativ (typ 2). En fråga var en rangordningsfråga (fråga 10).

Först analyserades varje fråga individuellt. För typ 1 frågorna presenteras de olika svarsalternativen grafiskt procentuellt. För typ 2 frågor summerades hur många gånger ett visst svarsalternativ valts för svarens antal inte är nödvändigtvis detsamma som svararnas antal.

I nästa analys används Chi-två-testet (χ^2) för att jämföra två frågor med varandra för att ta reda om det finns ett samband mellan svaren.

Chi-två-test används om man vill studera samband för nominaldata. Nominaldata är data med bara etiketter på variabelvärdena, ord. Chi-två-test är ett signifikanstest som kan användas för att undersöka signifikansen i sambandet mellan två variabler. χ^2 är summan av skillnaderna mot vad slumpen skulle ha gett för samtliga observationer. Noll hypotesen (H_0) säger alltid att det inte finns någon samband mellan de två variablerna. En alternativ hypotes (H_1) säger att det finns ett samband mellan de två undersökta variablerna och att resultat är signifikant. I chi-två-testet (χ^2) jämför man om slumpen skulle kunna ha gett den observerade fördelningen av svaren mot de förväntade värdena. I analyserna

används p-värdet $<0,05$ för att fastslå resultatets signifikans. I analyserna används sedan p-värdet för att räkna ut de kritiska värdena för Chi^2 .

Till slut analyserades vissa flervälsfrågor av typ 2 för att ta reda på vilka kombinationer av svaren som var mest förekommande.

4 Resultat

Sekretessbelagd

4.1 Statistik av de insamlade svaren

Sekretessbelagd

4.1.1 Analys av varje fråga separat

Sekretessbelagd

4.1.2 Analys av data med Chi-två-testet (χ^2)

Sekretessbelagd

4.1.3 Analys av frågor med flera alternativ

Sekretessbelagd

5 Diskussion

Analysen av data gav resultat i tre kategorier;

- 1) information om skogsägarna,
- 2) Skogsägarnas ekonomiska preferenser och (sekretessbelagd)
- 3) samband mellan dessa.

Skogsägarna

Helt allmänt kan konstateras att de skogsägarmedlemmar som svarade på enkäten verkar vara en relativt homogen grupp.

Den typiska skogsägaren är en traditionell skogsägare som äger skogen själv eller tillsammans med sin make/maka. Skogsegendomen befinner sig för det mesta i samma kommun som skogsägaren bor i och skogsmarken är i snitt under 100 ha.

Syftet med skogen är ekonomisk avkastning eller åtminstone minimering av utgifterna. Det finns väldigt lite intresse av alternativ skogsanvändning om inte bär- och svamplockning och jakt tas med i beräkningen. De österbottniska skogsägarna sköter om sin skog till en stor del själv eller delvis själv och idkar skogsbruket delvis enligt skogsbruksplanen.

Den typiska Österbottniska skogsägarmedlemmen i Metsä Group är medlem utan speciella kundavtal.

Samband

På grund av skogsägarnas likartade profiler kunde inga starka statistiska samband påvisas. Det starkaste sambandet (p-värdet 6 %) är inte tillräckligt att förkasta nollhypotesen.

För att ha fått ett bättre samband borde homogeniteten undersökas med nya sampel. Nu finns det en stor möjlighet att de traditionella skogsägarna valde att svara och de andra inte. Det är ju också möjligt att de 224 svaren fullt statistiskt representerar Metsä Groups medlemmar men det kan inte den här studien ge svar på.

Källförteckning

Christensen, L., Andersson, N., Carlsson, C. & Haglund, L. 2001.
MARKNADSUNDERSÖKNING- En handbok.

Finlands skogscentral. (u.å) *Olika sätt att äga skog*. Hämtat: 29.11.2023.
<https://www.metsakeskus.fi/sv/aga-och-anvanda-skog/olika-satt-att-aga-skog>

Kiviniemi, M. (2015). ÄGARBYTE. I: S Rantala (red.), Skogsbrukets handbok (s.319)
Metsäkustannus Oy.

Jord och Skogsbrukministeriet. (u.å) *Skogsägarstruktur i Finland*. Hämtat: 21.11.2023.
<https://mmm.fi/sv/skogsagarstruktur-i-finland>

Tapio. (u.å.) *Rekommendationer för skogsvård. Skogsbrukets lönsamhet*. Hämtat:
19.11.2023. <https://metsanhoidonsuosituksset.fi/sv/skotsel-av-en-skogsfastighet/skogsbrukets-lonsamhet>

Sved, J.& Koistinen, A. (red.) 2015. Hyvän metsänhoidon suosituksset – Kannattava
metsätalous, työopas. Tapion julkaisuja.

Äijälä, O., Koistinen, A., Sved, J., Vanhatalo, K. & Väisänen, P. (red.) 2014. Råd i god
skogsvård – SKOGSVÅRD. Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio.

Metsä Group. (u.å.) *Placeringsalternativ*. Hämtat: 14.12.2023
<https://www.metsagroup.com/sv/virkesanskaffning/agarmedlems-formaner/alla-medlemsformaner/placeringsalternativ>

Andersson. (u.å.) *Investera pengar*. Hämtat: 14.12.2023.
<https://investorunner.com/sv/investera-pengar>

Nordea. (u.å.) *Räntefonder*. Hämtad: 22.1.2024
<https://www.nordea.se/privat/produkter/spara-investera/fonder/rantefonder.html>

Artiklar och broschyrer

Placera i Metsä och ditt virke kan ge intäkter ännu länge efter försäljningen. Metsä Group
broshyr, 09/2021

Metsä Groups medlemsförmåner. Metsä Group broshyr, 6/2022

Webbinarium

Mårten Lövdal, Skogscentralen – Skog som investering. Webbinarium den 24.1.2023

Bilaga 1 – Frågeformulär till skogsägarna